

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld), 9 augustus 1950

Voor Hirschfeld persoonlijk.

Naar aanleiding van Uw 363 moge ik U mededelen, dat ook de Nederlandse Regering de Kortenaer liefst zo spoedig de omstandigheden dit gedogen wederom naar zijn basis zou willen laten terugkeren. Op het ogenblik is echter nog geen behoorlijk rapport van Scheffelaar ontvangen, zodat de beoordeling van de toestand moeilijk is. Teneinde echter, nu Hatta U verzocht heeft zijn verzoek tot terugroeping van de Kortenaer aan de Nederlandse Regering over te brengen, te voorkomen dat door een uitstel van beantwoording een verscherping in de toestand zou intreden, verzoekt de Nederlandse Regering U aan Hatta een antwoord te doen toekomen in de navolgende geest:

De Nederlandse Regering heeft het verzoek van de Minister-President van de Verenigde Staten van Indonesië tot terugroeping van de Kortenaer, die naar Makassar is gedirigeerd, dadelijk in ernstige overweging genomen. In het bijzonder heeft de Nederlandse Regering nagegaan of de opvatting van de Regering van de RVSI als zoude het dirigeren van de Kortenaer naar Makassar zonder overleg met de RIS in strijd zijn met de RTC-overeenkomsten door Haar als juist moet worden erkend. Daarbij is de Nederlandse Regering uitgegaan van de bepaling van art. 2 van de Marine-overeenkomst, waarin vermeld wordt dat voor de Koninklijke Marine als Nederlands apparaat geen Nederlandse taak in Indonesië bestaat. De Nederlandse Regering heeft daarmee in verband gebracht de bepaling van art. 8 van de overeenkomst betreffende de landstrijdkrachten, waarin vermeld wordt, dat de onder Nederlands bevel staande landstrijdkrachten de positie van gasten hebben, die zich bevinden op het grensgebied van een beviende regering en aan wie de Regering van de RVSI alle mogelijke faciliteiten verleent.

Het schijnt de Nederlandse Regering op grond van de Haar verstrekte inlichtingen toe, dat de in Makassar plotseling en zonder waarschuwing plaats gehad hebbende beschieting van kampementen, waarin voornoemde landstrijdkrachten zijn gelegerd, welke beschieting heeft plaats gehad van de land-, de lucht- en de zeezijde, niet in overeenstemming is met artikel 8 voornoemd, terwijl in het bijzonder de positie van Generaal Scheffelaar, die met de opdracht om deze beschieting te doen eindigen in overleg met de RIS-Regering naar Makassar was vertrokken, de Nederlandse Regering bijzondere zorg baarde. Onder die omstandigheden meende de Nederlandse Regering, dat uit een oogpunt van veiligheid van de persoon van Generaal Scheffelaar en met de bedoeling de, naar de Nederlandse Regering vooralsnog moet aannemen, door niets gemotiveerde strijd te doen staken, het dirigeren van de Kortenaer als een geschikt middel en als een op de Nederlandse Regering onder deze abnormale omstandigheden rustende plicht moest worden beschouwd. Aan de Regering van de RVSI is het bekend dat van Nederlandse zijde alles in het werk gesteld wordt om een ordelijke liquidatie van het voormalige KNIL-apparaat te verzekeren in het belang van een juiste naleving van de RTC-overeenkomsten en van de goede verstandhouding tussen Indonesië en Nederland. Ook het dirigeren van de Kortenaer naar Makassar moge de Regering van de RVSI in dit licht zien. De Nederlandse Regering zal het toejuichen indien de omstandigheden het zeer spoedig toelaten de Kortenaer naar zijn basis te doen terugkeren. Zij zal daarover gaarne overleg plegen met de Regering van RVSI. Mocht de Regering van de RVSI tegen het bovenstaande niettemin bezwaar blijven maken op grond van strijd met de RTC-overeenkomst, dan moge de Nederlandse Regering, geleid door de begeerte om alle zich voordoende geschilpunten op te lossen in de geest van de ter RTC gesloten overeenkomsten, in dat geval de aandacht vragen van de Regering der RVSI voor artikel VI van de Mantelresolutie, hetwelk de UNCI verplicht toezicht te houden op de nakoming van de op de RTC bereikte overeenkomsten. Zij zou daarom voor dat geval willen voorstellen, dat de

Regering van de RVSI en de Nederlandse Regering zich terzake wenden tot de UNCI teneinde op korte termijn haar advies in te winnen omtrent de vraag of het verblijf van de Kortenaer onder de geschetste omstandigheden te Makassar een inbreuk vormt op de RTC-overeenkomsten. De Nederlandse Regering is bereid zich aan het advies van de UNCI te onderwerpen en vertrouwt dat de Regering der RVSI eenzelfde gedragslijn zal willen volgen.

Tot zover ons antwoord op Hatta's verzoek.

De Nederlandse pers dringt zeer aan op kennisneming van het Nederlandse standpunt met betrekking tot het Makassarconflict, nu de RIS-Regering haar standpunt wereldkundig heeft gemaakt. Behoudens Uw tegenbericht zal de Nederlandse Regering op Donderdag 10 Aug. te 19 uur een korte samenvatting van het Nederlandse standpunt in de geest van bovenstaand antwoord aan Hatta bekend maken.